

Tantárgy neve: Gyakorlatkísérő szeminárium 4 (+ Szakmai gyakorlat 4)	Jellege: kötelező	Kreditek: 2 (+ 3)	Tantárgykód: WPED501 (+ WPED502)
Tantárgyfelelős: Tóth Tamás, PhD, egy. adjunktus	Munkaforma: szeminárium (+ terepmunka)	Óraszám: N: 30 / L: 10 (+ N: 30 / L: 15)	Értékelés: gyakorlati jegy (+ aláírás)

A tantárgy oktatásának célja:

A hallgatók – szakmai tudásuk gyarapítása, elmélyítése céljából – egy összefüggő külső gyakorlaton vesznek részt. Az összefüggő külső gyakorlat negyedik eleme: terepmunka egy nyári táborban vagy kulturális intézménynél. A gyakorlatvégzés célja, hogy a hallgatók a kiválasztott intézményben a gyerekek szünidő programjait, az ott folyó pedagógiai tevékenységeket megismerjék, azokban részt vegyenek, majd ezek alapján egy portfóliót készítsenek az intézmény/tábor pedagógiai munkájáról.

Fejlesztendő kompetenciaterületek:

Ismeretek: A hallgató ismeri az iskolán kívüli nevelés főbb terepeit, ismeri az ezen pedagógiai terepeken alkalmazható főbb elemzési módszereket, megismerési stratégiákat. *Képesség:* A hallgató a nyári gyakorlatot képes annak tág kontextusában értelmezni és elemezni, abban felismer mintázatokat és elemzi azokat, fel tud fedezni „látszat mögötti” struktúrákat és folyamatokat, és ezeket képes akár tudományos ismereteihez, szakszövegolvasási élményeihez is kapcsolni. *Attitűd:* A hallgató mind a terepmunkája, mind az elemző munka során a lehető legkomolyabban figyelembe veszi szakmai gyakorlatának (kutatás-)etikai aspektusait. *Autonómia és felelősség:* A hallgató folyamatosan reflektál saját szerepére és pozíciójára a szakmai gyakorlat során.

Kötelező irodalom

- COLE, Teju: *A fehér-megmentő ipari komplexus. [The White-Savior Industrial Complex]*. The Atlantic. 2012.
- GAGYI Á. - PULAY G.: Szolidaritás, reprezentáció és képviselés a szegénységkutatásban és az új középosztálybeli aktivizmusban. *Replika*, 2017 104(4), 81–99.
- HEIMANN I. - LÉNÁRD S. - MÉSZÁROS Gy. - RAPOS N. - TRENCSENYI L.: *A gyakorlati pedagógia néhány alapkérdése Iskolán kívüli nevelés*. Bölcsész Konzorcium. 2006. (Részletek)
- HEGYI Gyula: Gyermekszegénység a gazdag országokban. *Eszmélet*, 2001, 13(49), 4-15.
- KENDE Ágnes: A roma gyerekek méltányos oktatását segítő programok lehetőségei az oktatási egyenlőtlenségek rendszerében. *Socio.Hu*, 2018(1), 144–162.
- LANNERT Judit és LENCSE Máté vitája: *Kellenek-e tanodák?*
https://koloknet.blog.hu/2016/11/18/kellenek-e_tanodak; http://www.tani-tani.info/tanoda_kerdojel
- RENZO Martens: Élvezd a szegénységet (Film)
- TÜTŐ László: Fehérek Afrikában. *Eszmélet*, 2013, 25(99), 195-202.
- WERNER Herzog: Tízezer évvel később (Film)

Kurzustematika:

A tantárgy problémaköre, kérdésfelvetései:

Az iskolán kívüli nevelés terei és gondolatvilága gyökeresen átalakult az 1989-es rendszerváltások után (ÁMK-k leépítése, a mozgalompedagógiák eltűnése, a magánszektor gyermekprogramjainak elterjedése, stb.), mely átalakuláskor az egyik legjelentősebb és legproblematikusabb folyamata a „segítés kultúrájának” térhódítása. A társadalmi felelősségvállalás és az esélyegyenlőség hívószavainak égése alatt egyre több „szociálisan érzékeny” iskolán kívüli program jelent meg kifejezetten a kirekesztett, „hátrányos helyzetű” gyerekek számára (önkéntes munkát kínáló civil szervezetek, közösségi házak, tanodák, táborok, stb.). Egyre több szakirodalom foglalkozik azonban azzal a kérdéssel, hogy vajon ezek az iskolán kívüli nevelés régi-új terei valódi segítséget jelentenek-e a „hátrányos helyzetű” gyerekek számára, vagy voltaképp a középosztály lelkiismeretének megnyugtató szolgálatát látják, miközben újratermelik és konzerválják az egyenlőtlenségeket. Lehet-e az iskolán kívüli segítő-nevelő munka ártalmas? Mi a baj a tanodákkal, az önkénteskedéssel, és a hátrányos helyzetű régiókban dolgozó civil szervezetekkel? Igaz-e a Clairvaux-i Szent Bernátnak tulajdonított aforizma, miszerint „a pokolba vezető út jószándékkal van kiköveve”?

A tantárgy fő mondanivalója:

A tárgy arra kívánja felhívni a hallgatók figyelmét, hogy az iskolán kívüli nevelés terei és intézményei nagy mértékben hozzájárulhatnak a társadalmi struktúra újratermeléséhez és konzerválásához annak ellenére, hogy azok a látszat szintjén gyermekközpontúnak és az esélyegyenlőség mellett elkötelezettnek mutatják magukat. A tárgy fő üzenete, hogy bár az iskolán kívüli nevelés terei általában vonzóak és progresszívnek tűnnek, pedagógiai szempontból fontos